

BESCHRIJVING VAN EEN IN DE KOOTSPEEL GEVANGEN WILDE KAT ♂

FELIS SILVESTRIS SILVESTRIS, SCHREBER, 1777

door
J. H. H. de HAAN
(Weert)

Onder de talrijke kattensporen die in de winter 1969/1970 in de sneeuw van de Kootspeel door de jachtheer van het ven, de heer van der Feesten met zijn opzichter de heer Houben werden aangetroffen, viel één stel op door opvallende maten: deze prenten moesten afkomstig zijn van een groot exemplaar; want wat grootte betrof deden ze denken aan die van een behoorlijk uit de kluiten gewassen hond.

Overdag viel er overigens niet veel waar te nemen, maar een tussen het riet daartoe opgestelde val leverde meer succes op en in de nacht van 9 op 10 maart j.l. sloeg ze dicht en maakte zo een einde aan het vogelvrije bestaan van een grote wilde kater.

Men dacht niet aan een echte wilde kat, maar de gedachten gingen meer uit naar een groot verwilderd exemplaar, waarvan de ongebreidelde natuur, gedemonstreerd in dreigende houding en onverwachte woeste uitvallen, overduidelijk tot uitdrukking kwam.

Nu het dan zover was en de werkelijke zoölogische waarde, die eerst later aan het licht zou komen, niet werd onderkend lag het toch wel voor de hand, dat het doodvonnis daaraan maar zo spoedig mogelijk moest worden voltrokken. De jachtheer was toch wel erg door de grote afmetingen van het dier geïmponeerd evenals enkele Weerter natuurvrienden, de heren van Mierlo en Tillemans, aan wie hij op hun verzoek de stoffelijke resten overhandigde en die ze mij voor een verder onderzoek ter beschikking stelden.

Het resultaat daarvan, waarop hier nader zal worden ingegaan, gaf mij de zekerheid met een Wilde Kat ♂ te doen te hebben. Naast dit exemplaar werden nog vele katten ter plaatse binnen enkele weken gevangen. Een daarvan werd ter onderzoek levend opgezonden en dit bleek een verwilderde huiskat te zijn. Ik wil hier echter tevens bij opmerken, dat, aangezien meerdere boerderijen in de onmiddellijke omgeving van de Kootspeel gelegen zijn, de mo-

gelijkheid tot bastaardering, als gevolg van amoureuze buurtvisiten van huiskatten, zeer groot moet worden geacht en hier toch wel erg voor de hand ligt.

Pijnlijk moge het ons daarbij treffen, dat ook hier weer een uniek natuurhistorisch waardevol object, althans in levende lijve, is verloren gegaan.

Een betere instruering van aspirant nimrods zou mogelijk veel onheil tijdig kunnen afwenden. Uit besprekingen dienaangaande is mij wel gebleken, dat indien de juiste soort van dit dier onmiddellijk zou zijn onderkend het met de executie niet zo'n vaart zou hebben gelopen.

Door bescherming in Duitsland breidt de Wilde Kat haar areaal weer uit en de mogelijkheid, dat ze zich op meerdere plaatsen in ons gewest schuil houdt is groot. Laten zij, die zich voor het wel en wee van onze fauna verantwoordelijk achten tijdig maatregelen nemen om ook het voortbestaan van deze zeer interessante diersoort in ons land mogelijk te maken.

Zonder meer ben ik er echter van overtuigd, dat haar entree alleen in een groot uitgestrekt nationaal park met passende vreugde zal worden begroet. Een Wilde Kat behoeft, ondanks dat ze nu eenmaal van nature sterk plaatsgebonden leeft, voor haar rust en haar bij tijd en wijle optredende escapades een uitgestrekt terrein en dit zal dan ook ongetwijfeld een zwaar tillende faktor moeten zijn bij de beoordeling van het haar geboden milieu en de wenselijkheid van haar plaatselijke aanwezigheid.

Hoe het dier in de Kootspeel gekomen is en wanneer is moeilijk te zeggen. De Kootspeel ligt op slechts enkele honderd meters afstand van een zeer uitgestrekt, zowel aan loofhout als naalddhout rijk gebied, met vele percelen schier ondoordringbaar hout, dat weliswaar bejaagd wordt, maar toch menige schuilplaats biedt om een zo verborgen levend dier als een Wilde Kat de mogelijkheid te schenken er zich in een langdurige periode te handhaven, waarbij dan ook nog het wisselen met de Moeselpeel voor de

hand ligt.

Hier volgt een gedetailleerde beschrijving van de Wilde Kat in het algemeen en de Wilde Kat van Weert in het bijzonder.

1. DE WILDE KAT

Felis silvestris silvestris, Schreber, 1777

1. Verspreiding

Buiten Europa

In vele gebieden van West Azië en Afrika.

In Europa

In Duitsland: Een uitgebreid areaal, dat zich uitstrekt van de Harz en het Thüringer Woud door heel het Hessenland tot het Saargebied en de Vogezen verder naar het Zuiden tot het Frankenland. (Prof. Dr. Müller - Kosmos - Maart '69 pag. 106). Verder op het Iberische schiereiland, Frankrijk, België (Ardennen) en van Duitsland tot Hongarije en de Balkan en mogelijk nog Zwitserland.

In West-Duitsland

Het Deutsche Jagdschutzverband schat het aantal der momenteel in de Bondsrepubliek voorkomende Wilde Katten op ongeveer 1000 tot 1300 stuks, waarvan echter enkele honderden exemplaren bastaarden zouden zijn.

(Dietrich Bornheim, Celle - Das Tier - Sept. 1970).

In Nederland

Uiterst zeldzaam - 2 exemplaren.

- 1) Het Natuurhist. Museum te Maastricht bezit de huid, schedel en skeletdelen van een Wilde Kat juv. ♂ verzameld te Heerlen 3 jan. 1963. Nat. Hist. Maandbl. dl. 52 pag. 24 e.v.
- 2) Wilde Kat ♂ - gevangen 10 maart 1970 - Weert, Kootspeel. Gemeentelijk Museum te Weert.

2. Haarkleed

Wat het haarkleed van de wilde kater van Weert betreft hebben we hier uiteraard te maken met het winterkleed.

De basiskleur van de pels van de wilde kat vinden we in de literatuur o.m. als volgt omschreven:

Dr. Th. H a l t e n o r t h - Die Wildkatze pag. 29 - „Ein Geschlechtsunterschied im Haarkleid besteht zu keiner Jahreszeit. Grundfarbe grau mit kremgelb.

Dr. G. K o l l e r, Saarbrücken - Wildlebende Säugetiere Mitteleuropas pg. 138 „Der Pelz ist weich, dicht und langhaarig. Seine Grundfärbung ist beim ♂ fahl- bis schwarzgrau, beim ♀ gelbgrau”.

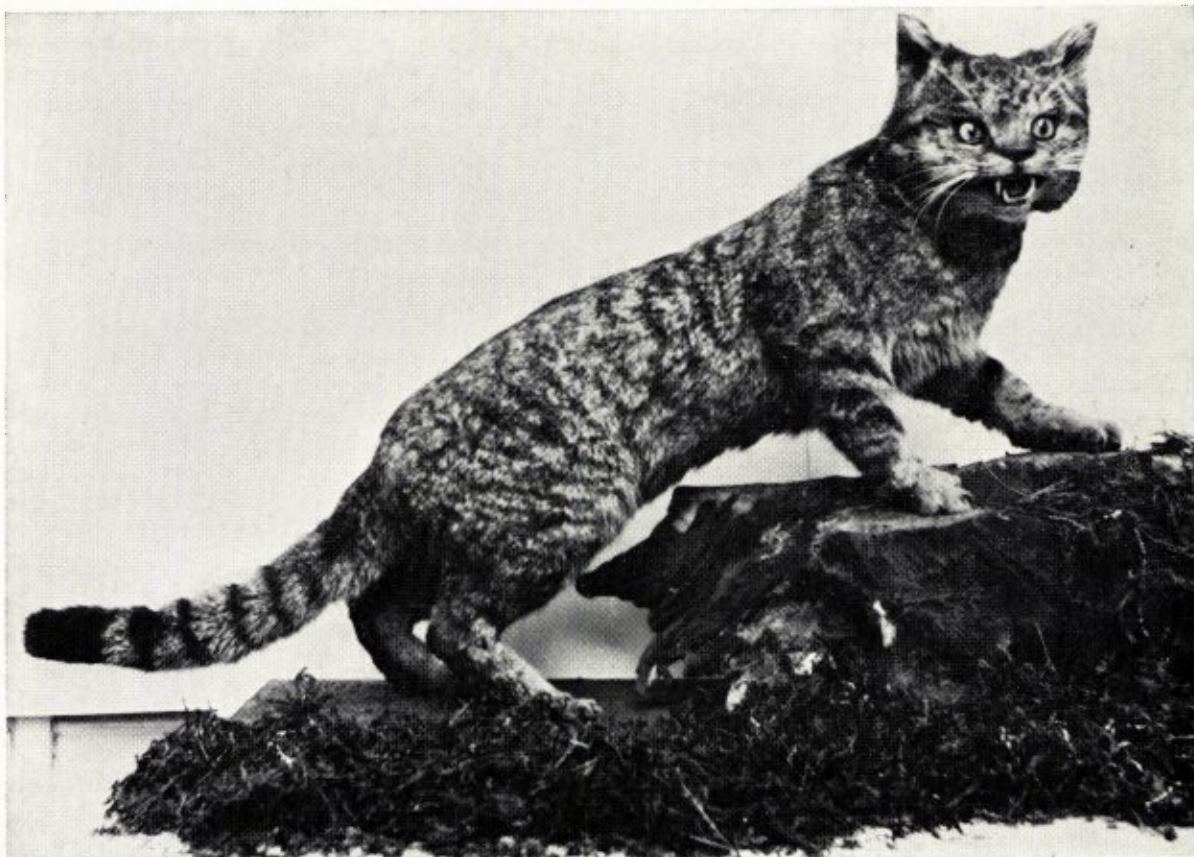
De beschrijving van het haarkleed van de wilde kat van Weert, volgt de algemeen geldende kleurschakering die wordt vermeld door Dr. H a l t e n o r t h min of meer op de voet.

De grondkleur van de beharing van deze kater is in de donkere partijen sterk overwegend aan de grauwe kant, speciaal wat de rug en de flanken betreft, terwijl de onderzijde lichter van kleur is, door het veelvuldig optreden van een langere crème-kleurige beharing. Deze lichte kleur is ook te zien op plaatsen waar bij sommige soortgenoten meer uitgesproken witte vlekken voorkomen, zoals o.m. op de hals, keel, borst, de voorzijde der poten en tussen de achterpoten op de buik.

Van de neusrug tot in de ooghoeken is de beharing bruinachtig. Een smalle zwartbruine streep loopt van de buitenooghoek over de wang. Een tweede evenwijdig lopende streep voert beneden het oog voorbij langs de wang. Tussen beide met elkaar parallel lopende strepen is de pels duidelijk iets lichter van tint. De bovenkant van de oren is grauwachtig, bruin-zwart min of meer peper-en-zout kleurig, De oorbinnenkant is geelachtig. Aan de binnenvoorrand van de oorschelp staat in de benedenhoek een pluk van 1½ tot 2 cm. lange witgrauwe haren, die de ooringang ten halve afsluit en van waaruit een pluk van evenzo witgrauwgeelachtige 2½ tot 3 cm. lange haren aan de oorbinnenkant zich tot aan de oorspits uitstrekt.

Het voorhoofd en de schedel dragen vier rijen aaneengesloten vlekken met nog enkele donkere vlekken tussen de 2de en 3de rij voor de kop.

De vier bedoelde rijen zetten zich tussen de oren door voort in vier donkere strepen, waar-

De Wilde Kater van Weert.

Foto: J. H. H. de Haan

van de buitenste zich boogvormig over de schouders uitstrekken.

De twee middelste strepen zetten zich voort over het midden der schouders met vertakkingen in drie donkere strepen, die langs de flanken van de romp omlaag gaan. Ze zetten zich verder over het midden van de rug voort in een donkere „aalstreep”, die zich bij de staartwortel in donkere vlekken oplost.

Op de staart zijn buiten en behalve de zwarte stompe eindpunt, 6 vlekken aanwezig, waarvan slechts de laatste een uitgesproken ring vormt. De twee daarvoor liggende „ringen” zijn wel als zodanig aanwijsbaar maar minder duidelijk. De andere vlekken breiden zich niet ringvormig uit. De grondkleur van de staart is iets lichter dan die van het lichaam. De staart is verhoudingsgewijs tot de lengte van het lichaam kort en aan het einde als het ware afgehakt.

De buik heeft een lange dichte beharing. Aan de binnenkant van de achterpoten is deze roestgeel en bereikt plaatselijk tussen de achterpoten een lengte van meer dan zes centimeter.

De snorharen zijn wit. Aan iedere kant elf haren, waarvan de langste 8 cm. is. Verder een kleine tasthaarborstel boven het oog bestaande uit 6 haren waarvan de grootste lengte 5 cm. bedraagt en tweemaal twee witte haren op iedere wang ter lengte van $3\frac{1}{2}$ cm.

De iris is geelgroen. De neusspiegel vleeskleurig. Nagels donker tot licht hoornkleurig.

De flanktekening op de romp bestaat uit min of meer duidelijke overdwarsstrepen tussen de rugstreep en buik. Aan de buik lossen zich deze strepen in de lange beharing op, terwijl op de bovendijen zich van de rugstreek aftakken de smalle strepen voortzetten; aansluitend op het achterbeen vijf donkere dwarsbanden.

De achterpoten zijn aan de voorzijde grijs-achtig crèmekleurig. De voorpoten hebben aan de buitenkant meerdere zwarte strepen waarvan er zich twee naar de binnenkant voortzetten.

De voetzolen zijn zwart gestreept. (vgl. Haltenorth, Afb. 21)

De haren aan en tussen de tenen zijn lichtgrijs, hetgeen ook in overeenstemming is met het algemene teintbeeld, hetwelk het winterkleed biedt.

De kin is geelachtig wit. De lichte keelvlek is wel aanwijsbaar maar minder duidelijk door haar crèmekleur en door het optreden terplaatse van twee zeer donkere dwarsbanden.

(Zie terzake Dr. Haltenorth - Wildkatze - pag. 31).

Dr. I. W e i g e l geeft in een beschrijving van het haarkleed van de Wilde Kat (pag. 19) het volgende karakteristiek:

„Eine gestreifte Form, häufig mit stark verwisstem Muster, ausserordentlich variabler Seitenregion und meist weissen Abzeichen an Kehle und Leistengegend, häufig auch einem Brustfleck und einem weissen Haarbüschel zwischen den Ballen.“

Wat betreft de wilde kat van Weert is het zeer interessant de grote overeenkomst te constateren met de kleurenfoto opgenomen in de vrije wildbaan en voorkomende in het werk van Claus König: Wildlebende Säugetiere Europas. Pag. 177.

3. Biotoop

Het voor de wilde kat over het algemeen geldend biotoop wordt als volgt geprecisieerd: grote gevarieerde boscomplexen, afgewisseld met open terrein en struikgewas.

Het hele complex van in elkaar overgaande gebieden, waarin deze kat te Weert werd aangetroffen nl. in de Kootspeel, met aansluitend enerzijds de Moeselpool en anderzijds de uitgestrekte loof- en dennenbossen van Swartbroek met veel struikgewas en drassige plaatsen, komt hiermede in hoofdzaak wel overeen.

Als nest wordt een hol in de grond of in een boom gekozen of ook wel tussen struikgewas. De wilde kat leeft solitair die alleen in de paringstijd, in februari, tochten onderneemt,

maar overigens toch wel sterk plaatsgebonden is. Haltenorth meldt dat de afstand van de trek van enkele tot over de honderd km loopt. Ook voedseltekort in de winter kan aanleiding zijn tot verre tochten.

Areaaluitbreiding zal men wel primair van katers moeten verwachten! Zij zullen vermoedelijk wel de voorhoede vormen van soortgenoten, die eveneens trachten nieuwe gebieden, welke hen voldoende levensvatbaarheid bieden op te sporen en in bezit te nemen.

De wilde kat is overwegend een nachtdier, dat vooral in de vroege morgen en de late avond actief is. Overdag wordt zij in haar gebied praktisch nooit geobserveerd. In de vrije wildbaan opgenomen foto's zijn dan ook uiterst zeldzaam. Het tijdschrift "Kosmos" Maart 1969 pag. 105 bevat een foto van een wilde kat in haar revier met als onderschrift: „Ein sehr seltenes Bilddokument: eine Wildkatze, aufgenommen in einem Saarländischen Revier. Der Fotograf Rolf Bender hat das Tier mit „Mäuseln“ herangelockt.“

Het voedsel wordt in hoofdzaak gevormd door muizen, ratten, eekhoorns, vogels en vogeleieren, hazen en zelfs jonge reeën, soms ook vissen. Verder vinden we op het menu watervogels, fazanten, kippen en duiven vermeld.

Nog voor enige dagen zag ik in het Weertse bos een verwilderde kat op een volwassen fazantenwifje loeren. Ze sloop langs de weg onder dekking van laaghangende takken van heesters naderbij en drukte zich op nauwelijks twee meter afstand tegen de grond. De fazant

Oude gravure van Wilde Kat, spelend met jongen. In de bek een gevangen eekhoorn.

Ludwich Beckmann, Düsseldorf.

keerde de kat haar rug toe en volgde met opgerichte kop, zonder een voet te verplaatsen, minutenlang de manipulatie's van de kat, die nu ook verder roerloos haar prooi hypnotiseerde. Hoewel ik enerzijds wel een bevestiging zou willen zien van de uitvoerbaarheid van een dergelijke struikroverij voelde ik toch de dramatische ontknoping zich snel ontwikkelen en kwam tussen beiden voor het te laat was. Maar de ontmoeting met de kat had de fazant wel zodanig van streek gemaakt, dat ze bleef zitten tot ik bij haar was en eerst toen verdween ze zeer langzaam in het hakhout.

Wat de bij het onderzoek van de Wilde Kat van Weert geraadpleegde literatuur betreft kan worden vermeld, dat de hoofdinzet daarvoor werd geleverd door de in „Die Neue Brehm Bücherei” - A. Zinsen Verlag, Wittenberg in 1957 Heft 189 - verschenen Monografie „Die Wildkatze” van Dr. Theodor H a l t e n o r t h, welke auteur ook reeds in 1953 bij G e e s t und P o r t i g te Leipzig een verhandeling over: „Die Wildkatzen der Alten Welt, Ein Übersicht über die Untergattung *Felis*”, het licht had doen zien.

De autoriteit van de schrijver; de gedegen opzet van de verhandeling; daarbij de relatief recente verschijningsdatum in vergelijking tot meerdere andere werken, garandeerde een uiterst betrouwbare inlichtingenbron.

Ik mag er hier wel bij opmerken dat over het algemeen genomen in de literatuur nogal wat schijnbare tegenstrijdigheden ten aanzien van echtheidsbewijzen met betrekking tot de Wilde Kat zijn vermeld, die dan wel weer ten dele op regionale afwijkingen, waarmede plaatselijke populatie's behept zijn, of mogelijk ook op in successie geciteerde inzichten zijn terug te voeren.

H a l t e n o r t h (pag. 93) corrigeert sommige dezer opvattingen heel duidelijk, hetgeen voor een juiste diagnose ongetwijfeld van betekenis is.

Het betreft o.a. de zwarte zoolvlek, de z.g. Brandtsche zoolvlek, witte haarborstel tussen ballen, witte keelvlek.

In de periode van dit onderzoek werden door mij een aantal huiskatten „onder de loupe” genomen, waarbij ook enkele verwilderde katten werden betrokken. Daarbij vond ik echter steeds een bevestiging ten aanzien van de juiste

determinatie van de Wilde Kat van Weert i.q.

Aan het slot van dit artikel vindt men een overzicht van de belangrijkste publikaties, welke door mij bij het onderzoek werden geraadpleegd.

4. Anatomische bijzonderheden

In onderstaand overzicht zal zowel nader worden ingegaan op de habitus als op de anatomie van de Wilde Kat, waarbij de schedel het onderwerp van een speciale bespreking zal uitmaken; om aldus, in vergelijking met de terzake bestaande literatuur, gaandeweg met de grootst mogelijke zekerheid, de ras-zuiverheid van de Wilde Kat ♂ van Weert aan te tonen.

Na de hierboven gegeven beschrijving van het haarkleed van de Wilde Kat van Weert volgen hier enige aantekeningen betreffende dit dier, welke meer speciaal aan de anatomie ten grondslag liggen.

De hiervoren gegeven beschrijving van het haarkleed van de Wilde Kat is in kleur en tekening individueel redelijk vergelijkbaar met een bij ons voorkomende huiskattensoort: de z.g. tijgerkat of hier ook wel de Cyperse Kat genoemd.

Toch worden in de literatuur een aantal uiterlijke kenmerken genoemd, welke beide soorten van elkaar onderscheiden en welke eigenschappen, behorend tot de kenmerken van de Wilde Kat in het algemeen, ook deel uitmaken van die van de Wilde Kat van Weert in het bijzonder, t.w.:

- a) het ontbreken van een uitgesproken versmalde punt aan het einde van de „zwaardere” staart (S a n d e r s o n, G a f f r e y) m.a.w. de staart eindigt afgerond stomp, als afgehakt.
- b) opmerkelijk kleine oren (H a l t e n o r t h, G a f f r e y).
- c) over het algemeen grote afmetingen, plomp van vorm, kort lijkende poten in verhouding tot de grootte van het lichaam (H a l t e n o r t h).
- d) kop massaal, brede snuit (H a l t e n o r t h / S a n d e r s o n).
- e) steil voorhoofd, lichte trap tussen voorhoofd en neus (H a l t e n o r t h).
- f) bij de Wilde Kat is de staart cilindrisch over de hele lengte gelijk van dik-

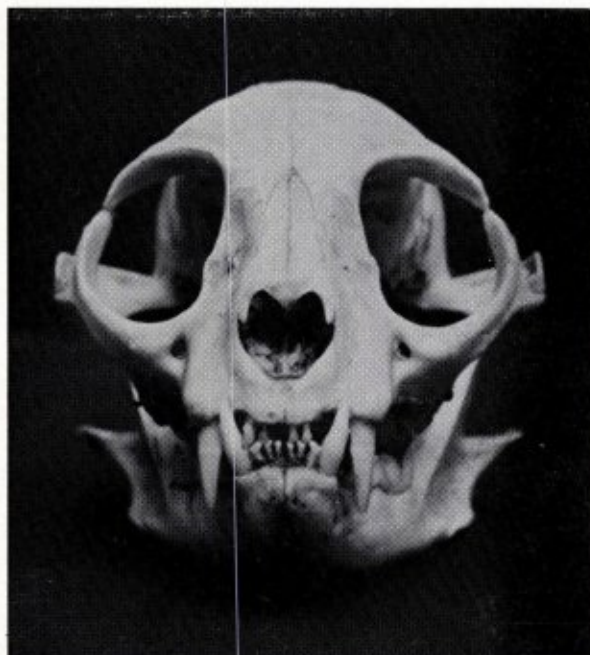
te, dicht behaard en duidelijk forser en relatief korter dan bij de huiskat (H a i n a r d, G a f f r e y e.a.).

- g) staart minder dan 50 % van de totale lichaamslengte (H a l t e n o r t h).
- h) gedrongen lichaamsbouw (S a n d e r s o n, G a f f r e y).
- i) volgens K ö n i g is verder een kenmerkend verschil te vinden in de achterpoot, welke bij de Wilde Kat boven het kniegewricht, onmiddellijk overgaat in een brede dij, terwijl bij de huiskat eerst enkele centimeters boven het gewricht de spieren in een uitgesproken dijvorming overgaan.

Resumerende is de lichaamsbouw van de Wilde Kat van Weert gedrongen met krachtige poten. De brede vierkante kop maakt eveneens een forse indruk waartoe de brede snuit het hare bijdraagt. Steil voorhoofd met verder tussen voorhoofd en neus een lichte knik.

Hier volgen enige maten:

Lengte kop en lichaam	580	m/m
Lengte staart	270	

Afb. 1. Vooraanzicht schedel Wilde Kat ♂ van Weert.
Foto: J. H. H. de Haan

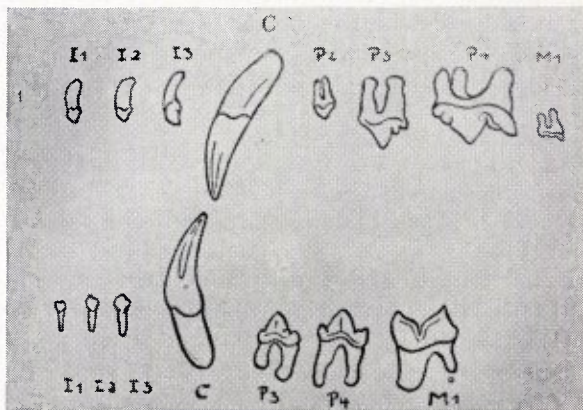
Totale lengte	850
Lengte achterpoot	135
Lengte oorschelp	48,6
Gewicht	ong. 4,5 Kg.
Totale darm lengte (geheel uitgerekt)	1680 m/m
In levende lijve minder dan	1500
Schouderhoogte	370
Schouderbladlengte	93

Aan het relatief lage gewicht zal de lange winter 69/70 en de daardoor ter plaatse ontstane voedselschaarste, alsmede de „ranstijd”, waarin de kater werd bemachtigd, ongetwijfeld wel debet zijn.

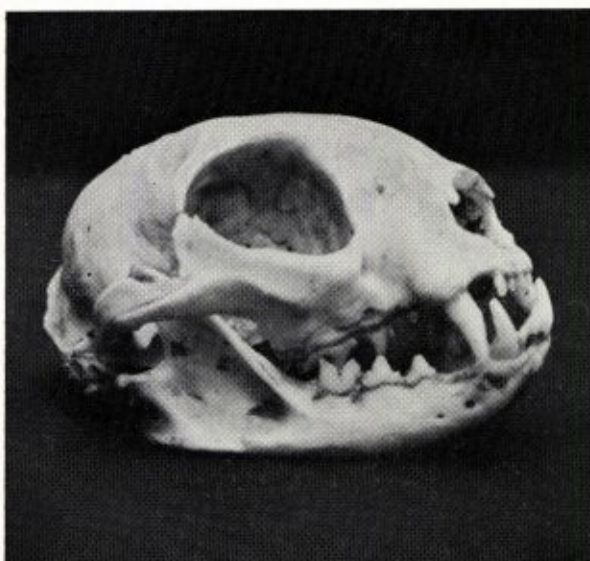
II. SCHEDEL VAN DE WILDE KAT

In vergelijking met de huiskat maakt de schedel van de wilde kat van Weert een forse indruk en toont meer speciaal ook wat het gebit betreft, duidelijk de bouw van een roofdier. Vooral de hoektanden zijn geduchte wapens. Ze steken ver boven de snijtanden uit, zijn spits toelopend, enigszins binnenwaarts gericht en mede daardoor voor het grijpen, doden en vasthouden van de prooi uitermate geschikt. (afb. 1)

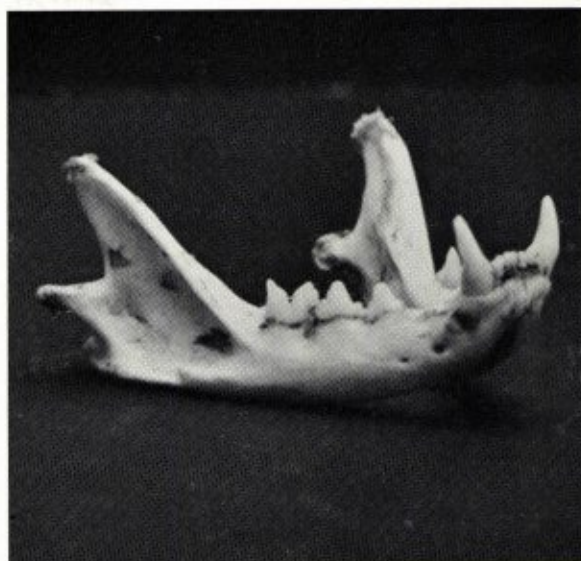
Het neusbeen is niet opvallend verengd, zoals dit wel bij de huiskat het geval is. Men kan dit ook vergelijken met de schedel van de franse Wilde Kat, waarbij ook niet van een wezenlijke versmalling van het neusbeen sprake is alsmede met de terzake vergelijkende afbeelding van de schedel van de huiskat en de Wilde Kat volgens H a l t e n o r t h. (afb. 6 en 8)

Afb. 2. Gebitselementen van de Siebenbürger Wilde Kat. ♂

Afb. 3. Zijaanzicht schedel Wilde Kat ♂ van Weert.
Foto: J. H. H. de Haan

Afb. 4. Onderkaak Wilde Kat ♂ van Weert.
Foto: J. H. H. de Haan

De breed uitstaande jukboog buigt zich bij de Wilde Kat van Weert duidelijk vrij plotseling buitenwaarts, daar waar de grootste schedelbreedte wordt bereikt, terwijl bij de huiskat de overgang naar het breedte punt veel geleidelijker verloopt. (afb. 8)

In de bovenkaak zijn de snijtanden I_1 en I_2 afgebroken. Vermoedelijk bij pogingen om uit de val uit te breken. (afb. 1) Overigens is het interessant de gelijkenis van de snijtanden met die van de Siebenbürger Wildkater te constateren (afb. 2), alsmede het verschil met die van de huiskat (afb. 5) voor wat de onderkaak betreft.

Bij de Wilde Kat verloopt de onderkaakrand onregelmatig convex (H a l t e n o r t h pag. 47) (afb. 4) terwijl deze bij de Huiskat een meer regelmatig verloop heeft. (afb. 5)

De afbeelding van de onderkaak van de Huiskat is ontleend aan de verhandeling van W. K ü k e n t h a l „Säugetiere" (Mammalia) in Handwörterbuch der Naturwissenschaften Bd. 8 Seite 646 u.w. Jena Verlag von Gustav Fischer 1913, in welk werk verder nog enige andere zeer minitueus uitgevoerde afbeeldingen van de huiskatschedel zijn opgenomen.

De achterhoofd-aanhangels (*Processi post-orbitales*) hebben zich vrijwel tot een ring aaneengesloten, waaruit o.m. kan worden geconcludeerd dat we hier met een volwassen exemplaar op een leeftijd van meer dan drie jaren te doen hebben (afb. 1). Ook is op deze afbeeldingen de sterke versmalling van de schedel achter de ogen goed zichtbaar, hetwelk bij de huiskat in veel geringere mate het geval is.

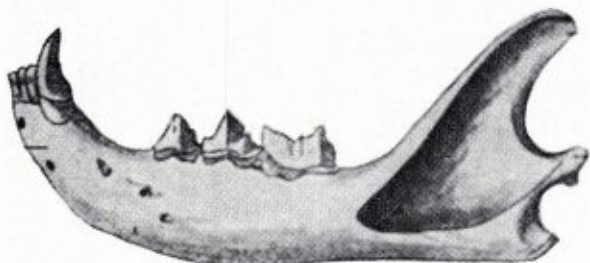
Wat de achterhoofdaanhangels betreft deze sluiten zich niet bij de huiskat. (afb. 8)

Komen we verder nog tot een vergelijking van de onderkaak van deze Wilde Kat (afb. 4) met die van de Huiskat (afb. 5) dan zien we dat het laatste gedeelte van de onderkaak van de Wilde Kat bovenwaarts steiler verloopt en met veel scherpere hoeken tussen *Processus coronoideus* en *Processus angularis*. De overeenkomst dienaangaande met de franse Wilde Kat, vergelijk daartoe afb 4 met afb. 6, is duidelijk.

Grote overeenstemming is er ook tussen dit schedeldak en dat van de franse Wilde Kat. (afb. 6 en 7)

Aan de achterzijde werd de schedel bij het reinigen licht beschadigd. Bij het nemen van

maten werd daarmede rekening gehouden. De schedel is tijdens het prepareren weer in de huid teruggebracht.

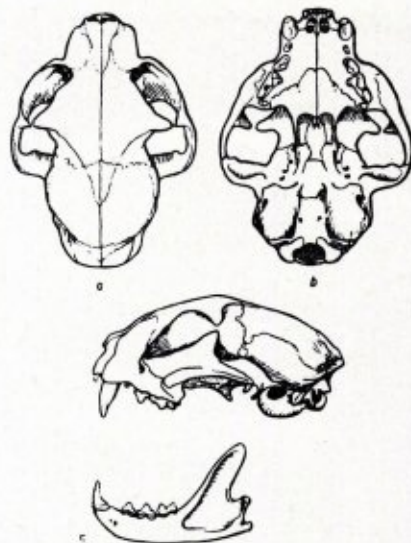
Afb. 5. Onderkaak van huiskat. (naar Kükenthal, Handwörterbuch der Naturwissenschaften.)

Afb. 8, ontleend aan het werk van Dr. Th. Haltenorth: Die Wildkatze, geeft een duidelijke vergelijking van de schedel van de Huiskat met die van de Wilde Kat. Een belangrijk verschil daarbij toont, behalve de hierboven vermelde punten, verder nog het verloop van de lijnen, uitgaande van de achterhoofdaanhangsels naar het punt van beider samenvloeiing, waarbij we zien dat deze lijn bij de huiskat liervormig verloopt en dat in tegenstelling daarmede deze lijnen bij de Wilde Kat in een binnenwaarts gebogen lijn het punt van samenvloeiing bereiken, zoals dit ook het geval is bij de franse Wilde Kat (afb. 6) en dienovereenkomstig bij de Wilde Kat van Weert.

De naad, welke dwars door de schedel loopt, verloopt onregelmatig bij de Wilde Kat en vertoont duidelijk „zakken”, terwijl deze naad bij de Huiskat vrijwel in een rechte lijn, dwars over de schedel loopt. (afb. 8). Ook hier was dit in overeenstemming met de franse Wilde Kat (afb. 6), dus iets minder geprononceerd, maar toch overduidelijk met een onregelmatig „gezakt” verloop.

Het voorhoofdsbeen is duidelijk gewelfd.

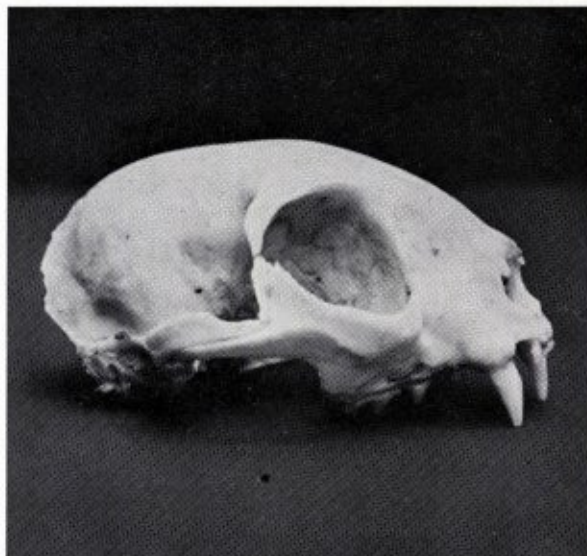
Voor wat het gebit betreft kan ik constateren dat dit een zeer hoge mate van overeenkomst heeft met een bij dit artikel gereproduceerde afbeelding van een Siebenbürger Wildkater, welke tekening is ontleend aan het meer eenvoudig geciteerde werk van Haltenorth, „Die Wildkatze”, zoals duidelijk aantoonbaar is in vergelijking van afbeelding 2 met de afb. 3 en 4, hetgeen echter vanzelfsprekend de over-

Afb. 6. Schedel Franse Wilde Kat.

eenkomst in dit opzicht met het gebit van de franse kat (afb. 6) niet uitsluit.

De slotconclusie moge dan ook zijn, dat er een hoge mate van overeenkomst bestaat tussen de door Haltenorth gepubliceerde afbeelding van de schedel van een franse Wilde Kat, als voorkomend in een publicatie van

Afb. 7. Schedel Wilde Kat ♂.

Foto: J. H. H. de Haan

Didier et Rode (1936) met de schedel van de Wilde Kat van Weert.

In hoeverre deze overeenkomst ook geldt ten aanzien van de in de Eifel voorkomende raszuivere Wilde Katten, welk gebied de dichtheid betreffende, nog altijd het belangrijkste Wilde Katten-areaal van West-Europa is, valt moeilijk te constateren.

Het lijkt in ieder geval wel het meest voor de hand liggend, dat het onderhavige dier vanuit het Zuiden het gebied bij Weert heeft bereikt.

Hier worden nog een aantal gegevens vermeld, welke betrekking hebben op de Wilde Kat van Weert, in volgorde met de door Drs. van Bree voor zijn in het Nat. Hist. Mndbl. Jrg. 52, 1963, blz. 24 gepubliceerde artikelen samengestelde tabellen, waardoor vergelijking met de limburgse vondsten ook beter mogelijk wordt.

Condylbasale lengte	94
Grootste lengte schedel	99
Basale lengte	86,2
Jukboogbreedte	73,5
Postorbitale breedte	34
Interorbitale breedte	19,1
Rostrumbreedte over hoektanden	24,9
Mastoid breedte	42,8

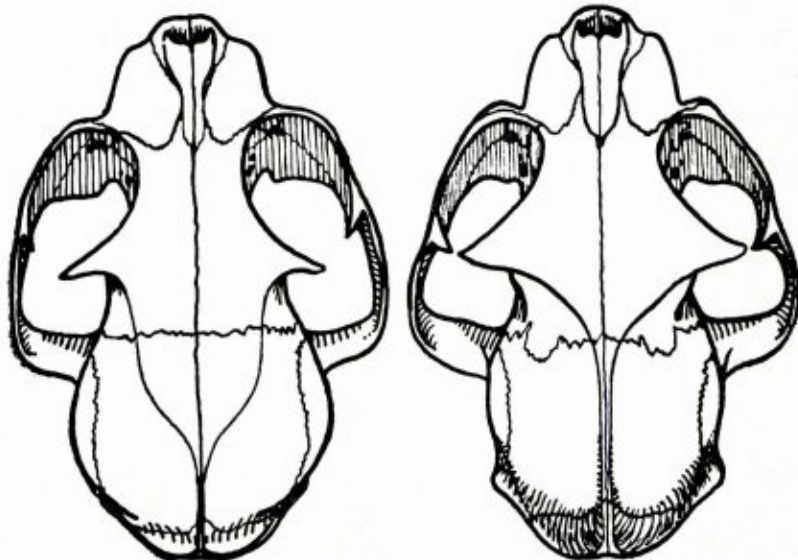
Lengte harde verhemelte		42,5
Afstand hoektand - laatste kies	C ¹ - M ¹	34,5
Totale lengte tandenrij	P ¹ - M ¹	36,1
Lengte onderkaak		67,1
Lengte kiezenrij	P ³ - M ¹	20,9

Dr. G. Gaffrey, Dresden, verstrekt in zijn in 1961 verschenen werk: „Merkmale der wildlebenden Säugetiere Mitteleuropas” wat de maten en gewichten van de Wilde Kat betreft de navolgende gegevens:

„Grösser und kräftiger als die Hauskatze. Körperlänge 53 bis 80 cm, Schwanzlänge 25 bis 35 cm, Hinterfusslänge 11,9 bis 15,0 cm, Ohrlänge $\pm$ 6 cm, Trittsiegel $\pm$ 4 cm lang und $\pm$ 3½ cm breit (Trittsiegel der Hauskatze rundlich, etwa 3 cm lang und breit), Gewicht ♂♂ (4) 5 bis 11,5 (Slowakei bis 18) kg, ♀♀ 3,75 bis 10 kg. Geburtsgewicht $\pm$ 40 g. ♂♂ (Kater, Kuder) wesentlich grösser als ♀♀. Schädellänge 80 bis 101 mm, Jochbogenbreite 28,0 - 33,3 mm, 63 bis 80 mm. Zahnreihenlänge 31,0 - 35,0 mm

Men kan hieruit zien, dat de schedelmaten van de Wilde Kat van Weert ver boven de gemiddelde maten van soortgenoten uitkomen.

Noot: De afbeeldingen: 2, pag. 156, 6, pag. 158 en 8, pag. 159, zijn ontleend aan het in de literatuurlijst onder nr. 6 vermelde werk van Dr. Theodor Haltenorth: Die Wildkatze.

Afb. 8. Schedel van huiskat en Wilde Kat.

Literatuur :

1. Drs. P. J. H. van Bree — Wilde Kat
Natuurhistorisch Maandblad
dl. 48/1959 pag. 114 e.v.
dl. 52/1963 pag. 24 e.v.
2. Dietrich Bornhaim, Celle
Zierliche Wiesel halten Wildkatzen kurz
Das Tier — Sept. '70 — dl. 10
3. Brehm's Tierleben
Säugetiere — T. XII
Bibliographisches Institut, Leipzig/Wien 1920
4. Mr. F. H. van den Brink
Zoogdierengids — 1955
Elsevier, Amsterdam
- 4a. Dr. G. Gaffrey —
Merkmale der wildlebenden Säugetiere Mitteleuropas
Akademische Verlagsgesell. Geest & Portig K.-G.
Leipzig 1961
5. Robert Hainard — Mammifères sauvages d'Europe
p.1 pag. 245 — 1949
Delachaux & Niestlé S.A., Neuchatel
6. Dr. Theodor Haltenorth — Die Wildkatze
Neue Brehm Bücherei — 1957
A. Ziemsen Verlag — Wittenberg
7. Wilhelm Hochgreve, Goslar
Wildkatze fing Maus mit Dreimeter-sprung
Das Tier — Nov. '69 — T. 9
8. William G. Kingham — Wild Cat
Animals Magazin
National Nature Week Suppl. 1963
9. Dr. G. Koller —
Die Wildlebenden Säugetiere Mitteleuropas
Carl Winter, Heidelberg 1956 2te Aufl.
10. Dr. Claus König —
Wildlebende Säugetiere Europas
Chr. Belser Verlag — Stuttgart 1969
11. Dr. Ingo Krumboegel
Biologie der Säugetiere 1/11
Agis Verlag, Krefeld. 1954/5
12. Dr. W. Küenthal
Säugetiere — Schädel der Hauskatze
Handwörterbuch der Naturwissenschaften
T. 8 — 1913 pag. 646
13. L. Harrison Matthews
British Mammals —
Collins London. 1952
14. Prof. Dr. D. Müller-Using
Ich plädiere für den Luchs
Kosmos — 3 März 1969 — S. 105/6
Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart
15. Dr. A. Scheygrond — Europese Wilde Kat
Winkler Prins — dl. 11 6e dr. 1951
Elsevier, Amsterdam
16. Dr. E. Schneider-Leyer
Welche Katze ist das?
Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart
17. Guillaume Roy —
Le Chat Sauvage
Le Monde Animal — juillet 1964
Soc. Francaise de Presse Illustrée, Paris
18. Ivan T. Sanderson — Säugetiere
Tierreich in Farben
Droemersch'sche Verlagsanstalt — München 1956
19. Dr. F. Graf Zedtwitz —
Die Säugetiere des deutschen Waldes
Die Wildkatze — in Der Deutsche Wald
Verlag Ullstein, Berlin 1935
20. Dr. I. Weigel —
Das Fellmuster der Wildlebenden Katzenarten und
der Hauskatze in Vergleichender und Stammes-
geschichtlicher Hinsicht
Säugetierkundlichen Mitteilungen
B.L.V. Verlag, München 1961

Zusammenfassung

Am 10. März 1970 wurde in „De Kootspeel“ zu Weert, Provinz Limburg, Niederlande ein Wildkater in einer Falle gefangen.

Bisher kam die Wildkatze in Holland nur sehr selten vor. Nur zwei Exemplare sind bisher bekannt geworden.

In diesem Artikel wird auf den Fund in Weert näher eingegangen und die Reinrassigkeit dieses Exemplares verglichen mit den bezüglichen Beschreibungen in der wichtigsten Europäischen Literatur.

Da diese Tierart bisher in den Niederlanden nicht vorkam, ist auch die Niederländische Literatur über die Wildkatze sehr beschränkt.

Wie aus dieser Abhandlung hervorgeht, wurden daher die wichtigsten ausländischen Publikationen berücksichtigt, wobei die Beschreibung von Dr. Th. Haltenorth „Die Wildkatze“ am wichtigsten war.

Eingehend wurden auf die Verhältnisse an dem Fundort „De Kootspeel“ in Weert und die da vorhandenen Lebensbedingungen für Mensch und Tier über einige Jahrhunderte hinweg eingegangen.

Besonders wurden auch die gegenwärtigen Lebensbedingungen für die Wildkatze besprochen.

Ausführlich wurde das Fellmuster der Wildkatze ♂ von Weert verglichen mit der dafür allgemein geltenden Beschreibung. Ebenfalls wurde der Schädel dieses Exemplares eingehend besprochen.

Die Untersuchung stellte einwandfrei fest dass es sich in diesem Falle um eine echte Wildkater handelt.